

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

Driekoningen, 6 januari 2019

Organist: Gerben Bergstra – Voorganger: Tjitske Hiemstra

thema: *Wierook, goud en mirre*

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Zingen *God heeft het eerste woord* NL 513

* Gebed

* Zingen *Komm, göttliches Licht* *Zusters van Grandchamp*
we zingen het Du, NI, Du, NI.

* Bijbellezing Jesaja 60: 1-6

* Zingen *Uit uw hemel zonder grenzen* NL 527: 1, 3 en 5

* Bijbellezing Matteüs 2: 1-12

* Zingen *Zij die op de sterren reizen* *Zangen van zoeken en zien #701*
tekst: Marijke de Bruijne, muziek: Chris van Bruggen

* Overdenking

Gemeente van Christus,

Zij die op de sterren reizen, brengen daarvandaan iets mee ...

En ik dacht: Wat kan ik jullie op deze eerste zondag van het
nieuwe jaar meebrengen uit de Zwitserse Sonnenhof,

dependance van Grandchamp, waar we anders altijd heen gaan (bij Gelterkinden).

Dit huis is wat kleiner met 6 zusters en aan de oudjaarsretraite deden zo'n 20 gasten mee.

De voertaal is hier Duits in plaats van Frans en dat is mooi meegenomen.

Een Duitse ziekenhuispastor uit Stuttgart leidde de retraite over psalm 23, *de Heer is mijn Herder* en
in het midden stond een prachtige herder met al onze lichtjes als schaapjes om hem heen.

Het was heerlijk om even gewoon een schaapje te zijn samen met anderen.

Daarnaast hebben we ook veel gewandeld in de bergen, een half uur met trein vanaf Basel, vlakbij
Liestal waar het Mennonitische conferentieoord de Bienenberg staat.

Wat ik meeneem naar hier is, dat de kersttijd er van kerstavond tot en met Driekoningen duurt.

We hebben dus een hele week kerst gevierd ... met liederen rond geboorte en de gang naar de
tempel, waarbij Jezus in de handen van Simeon wordt gelegd en de oude profetes Hanna. Op

nieuwjaarsdag staat de besnijdenis en naamgeving van Jezus centraal en vandaag komen de wijzen
uit het Oosten aan om hem hulde te bewijzen ...

Gelukkig blijft hier de kerstboom ook staan tot Driekoningen. Bent u zich allen bewust dat u zich nog steeds in de kersttijd bevindt en dat het feest niet met 2 dagen is afgelopen?

Het is dus vandaag nog kersttijd en tegelijk begint Epifanie, waarbij God in Jezus uit de hemel zonder grenzen tastend aan het licht komt, met een naam en een gezicht even weerloos als wij mensen ...

Als een ster gaat hij ons voor, als een nieuw begin van leven ...

Daarom koos Matteus om een ster te laten opgaan en magiërs uit het oosten te laten reizen.

In de kerstnacht sta je veel meer stil bij het mysterie van engelen en herders en de geboorte van dit goddelijk kind in doeken gewikkeld in een stal, zoals Lucas ons vertelt.

Matteus vertelt het verhaal echter heel anders; zijn beeld van Jezus is ook anders. Voor hem zal dit kind, als afstammeling van koning David, toch zeker koningen op bezoek krijgen ...

En natuurlijk kent hij de profetie van Jesaja: "Sta op en schitter, je licht is gekomen. Volken laten zich leiden door jouw licht, koningen door de glans van je schijnsel. Een vloed van kamelen zal je land overspoelen, beladen met wierook en goud" We hebben nu al aardig wat ingrediënten te pakken van het verhaal van Matteus: een groot licht, een ster; koningen, kamelen, en geschenken.

Matteus schildert met woorden, maar tegelijk laat ik u vandaag ook van een echte schilder genieten, nl. de middeleeuwse Jeroen Bosch die de symbolische taal goed heeft verstaan. Het Driekoningen-drieluik uit ca. 1495,

Kijk daar komen ze aan, met op de achtergrond de stad Jeruzalem: de drie wijzen, met hun geschenken voor Maria en het kindje op haar schoot, maar waar is Jozef?

Hier is Jozef, op het zijluik. Hij wast en droogt de luiers van zijn pasgeboren zoon.

En hier liggen de herders; zij houden de wacht op het dak ...

Vandaag staan echter zij die op de sterren reizen centraal; de koningen, wijzen of magiërs ...

Vanwege de drie geschenken worden er altijd 3 personen afgebeeld, maar Matteus geeft geen aantal

Deze oosterse wijzen hadden in oude boeken gelezen van een ster die zou

stralen als teken van de geboorte van een koning. Als ze dan een bijzondere ster zien opgaan, begint in hen het verlangen te groeien om op weg te gaan en eer te bewijzen aan dit bijzondere koningskind.

Of echter deze geleerden echt wijs zijn?

Ze zagen de ster wel opgaan, maar volgden deze niet.

Ze dachten met hun hoofd, dat het logisch was, dat dit koningskind in Jeruzalem is geboren.

In die koningsstad zat Herodes op de troon, geen koning van geboorte, maar aangesteld door de Romeinen. Zijn naam was tot ver over de grenzen van Israël bekend, vanwege zijn paleis en de grote tempel, maar vooral vanwege zijn achtervolgingswaan en ziekelijke neiging tot geweld. Geen wonder dat heel Jeruzalem met hem mee beefde, toen ze hoorden dat de magiërs de geboorte van een nieuwe, échte koning kwamen berichten (*eltsenien wie slim fan 'e wize*). Herodes roept direct

hogepriesters en Schriftgeleerden bijeen om te vragen naar wat de oude teksten zeggen over deze nieuwe koning, zoon van David, de Messias op wie heel Israël wacht.

Hij geeft ons daarmee een wijze levensles: We kunnen wel een ster zien opgaan, maar dan weten we nog niet waar we wezen moeten. Luister als je op weg gaat naar de wijsheid van profeten, zieners, van mensen die zelf de weg zijn gegaan.

Nu de magiërs geluisterd hebben en nu ze hun eigen verwachtingen en vooronderstellingen wat hebben losgelaten, ontdekken ze dat de ster niet alleen is opgegaan, maar werkelijk voor hen uit gaat. Soms zie je de dingen pas, als anderen je hebben verteld waar je zoeken moet.

En nu staan ze daar in dat bouwvallige huisje. Een kromme stok ondersteunt het afdakje waaronder Maria zit met het kind op haar schoot. Er zitten gaten in het dak ... hier en daar dichtgestopt met wat stro en hooi. Door hun lange reis zijn de magiërs nergens meer verbaasd over, enkel vervuld van diepe vreugde.

En zie. Vooraan, het dichtst bij Maria en haar kind, knielt de oudste koning. Balthasar heet hij, dat betekent 'beschermers van God,' een naam die hij pas eeuwen later kreeg. Het kostbaarste dat hij met zich meedraagt is de wierook, symbool voor de aanwezigheid van het heilige. Na zijn lange levensweg van vallen en opstaan heeft hij geleerd dat alles wat hij nastreefde niets anders is dan 'lucht en leegte'.

Zijn overtuigingen over God en mensen en vooral die over zichzelf, zijn in rook opgegaan. Maar gebleven is een diep verlangen naar Gods aanwezigheid en een besef dat die aanwezigheid is als wierook, onzichtbaar voor onze ogen, maar door zijn geur overal aanwezig. En nu knielt hij hier op zijn stramme knieën en buigt zijn hoofd naar de aarde.

Achter hem staat de trotse Melchior! Zijn naam betekent 'bron van licht'. Goud biedt hij het kind, een geschenk een koning waardig. Melchior is de mens die midden in het leven staat. Het kostbaarste dat hij te bieden heeft is gehoor geven aan de levensopdracht van elk mens: zijn ziel bevrijden uit de harde steen van hoogmoed, ambities en egoïsme. Om zo het kostbare goud dat in zijn ziel verborgen is uit te zuiveren en zelf een bron van licht te worden.

Achter Melchior zien we de jongste koning, een jongen nog. Caspar is zijn naam, dat betekent 'schatdrager'. Zijn kostbaarste geschenk is de schat die we allemaal in ons dragen, namelijk de kostbaarheid van ons eigen leven. Want de mirre die Caspar aan het kleine kindje aanbiedt staat niet alleen voor de balsem, waarmee koningen worden gezalfd. Het is ook een ingrediënt voor het balsemen van de lichamen van hen die gestorven zijn. In dit geschenk is het inzicht verborgen dat we allemaal sterfelijke mensen zijn. Dat het er daarom op aankomt hoe we leven in de korte tijd die ons gegeven is, bewust van de kostbaarheid van ons leven.

En dan schilderde Jeroen Bosch ook nog een vierde wijze in de deuropening. Zijn huid is geschonden, zijn kroon gemaakt van doornen. Zijn kleding gescheurd. Is het Christus zelf? Of toch die vierde wijze, die pas aankwam in Jeruzalem op de dag dat Christus werd gekruisigd? Misschien allebei tegelijk. Ik weet het niet. Wel zie ik, ondanks zijn haveloze kledij, dat zijn gezicht glanst van liefde en zachtheid. Alsof het pasgeboren kind stralend aanwezig is in deze mens.

Terug naar de drie wijzen en hun geschenken, die alle drie staan voor een deel van onszelf.

We zijn immers bedoeld te leven als koningskinderen, kinderen van het licht.

Bewust van het heilige dat overal doorheen geurt, als we eenmaal die geur herkennen.

Bewust van het goud dat in onze ziel verborgen is, om het uit te zuiveren tot bron van licht.

Bewust van de schat die ieder van ons in zich draagt te ontdekken en werkelijk te gaan leven in de korte tijd, die ons leven mag duren.

Wij mensen, die ieder op de eigen sterren reizen ... wij brengen van die reis iets mee, dat geurt als wierook om ons heen, dat straalt als het kind, diep in ons binnenste verborgen, dat zich spiegelt in het goddelijk licht dat onder ons woont, deze aarde doordringt en mag neerdalen in ons hart. Als we daardoor aangeraakt zijn, reizen wij op onze weg net als de wijzen via andere route verder
Amen

* Orgelspel

* Open ruimte, waarin Oane Dijkstra en Hinke Schilstra belangstellende worden van de gemeente.

* Voorbeden / gebed en Us Heit sjonge

Tuskentiden 229

* Collecte voor het Anne Zernikefonds en eigen gemeente (rozet)

In 2011 is het Anne Zernike Fonds opgericht, ter nagedachtenis van de eerste vrouwelijke predikante in Nederland. Het Fonds steunt vrouwen die theologie studeren in landen waar vrouwen nog niet op de kansel staan en waar dat ook niet echt gebruikelijk is. Meer informatie: www.annezernike.nl.

* Slotlied

Ga met God en Hij zal met je zijn

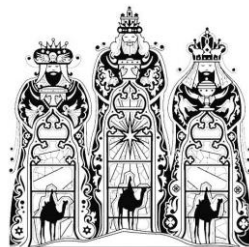
NL/FNL 416

We beginnen met zingen zodra de kinderen terug zijn in de kerk.

* Zegenbede

Hear, wy freegje no, Jo seine op ús wei
Hear, wy freegje Jo, wês mei ús eltse dei (2x)

Amen

Mededelingen

Boekpresentatie *Verlangen naar Bezinning en Bezieling*

Op vrijdag 25 januari vindt DV de boekpresentatie plaats van het boekje *Verlangen naar Bezinning en Bezieling* over zeven jaar Oergong, Huis van Bezinning en Bezieling naast de Doopsgezinde vermaning, geschreven door Tjitske Hiemstra, doopsgezind predikante.

Het programma van de boekpresentatie zal zijn als volgt:

16.00 uur: Inloop

16.15 uur: Presentatie door uitgeefster Jitske Kingma van Elikser

16.20 uur: Verhaal van mijn gegroeide spiritualiteit en inspiratie

16.40 uur: Lezing over christelijke meditatie en stilteplekken door Leo Fijen

17.00 uur: Gedicht 'Reis zonder landkaart', waarna meditatieve muziek van Arjen Nauta

17.15 uur: Hapje en drankje en boekverkoop

Brieven aan mijn zoon

... En dus verbood de keizer elk geloof, anders dan het geloof in zichzelf, en stelde wachters aan. Voor elke geloofsplaats eentje. Een ongelovige, die in niets anders kon geloven, dan in de grote keizer ...

De jonge Tabula wordt door keizer aangesteld, om de kerk te bewaken tegen vreemd geloof. En zo komt Tabula als de nieuwe bewaker de kerk binnen. Daar ontmoet zij de schoonmaker, die met zijn geloofsdetector in de harten van de mensen kan kijken. En staan er voor de kerk twee wachters, die zich afvragen waar zij nu eigenlijk op wachten. De geheimzinnige brieven die de kerk blijven binnenkomen, drijven Tabula tot wanhoop. Want wat is geloof? Hoe bewaak je het? Wanneer is het vreemd? En kan je over geloof alleen nadenken, of moet je er ook iets bij voelen?

Een toneelstuk voor jong (vanaf 10 jaar) en oud, en iedereen die zich wel eens heeft afgevraagd waar hij of zij in gelooft.

Tekst en regie: Annerixt Pijlman (toneelacademie Maastricht)

Datum: zondag 27 januari

Inloop: 16.30 uur

Tijd: 17.00 - 18.00 uur, met aansluitend soep en brood met nagesprek

De toegang is gratis, collecte na afloop

Plaats: Doopsgezinde kerk, Wirdumerdyk 18

Info en opgave: ✉ tj.hiemstra@hetnet.nl

Mededelingen voor de liturgie graag uiterlijk vrijdag 12.00 uur e-mailen naar: hannab@online.nl en ellesfeenstra@outlook.com

Bovenstaande mededelingen vindt u ook op www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Liederen (NL) overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*, tenzij anders vermeld.